

Glasmålning från 1896, föreställande Kristi uppståndelse.

STRÄNGNÄS TRYCKERI AB 1980

NÄRTUNA KYRKA

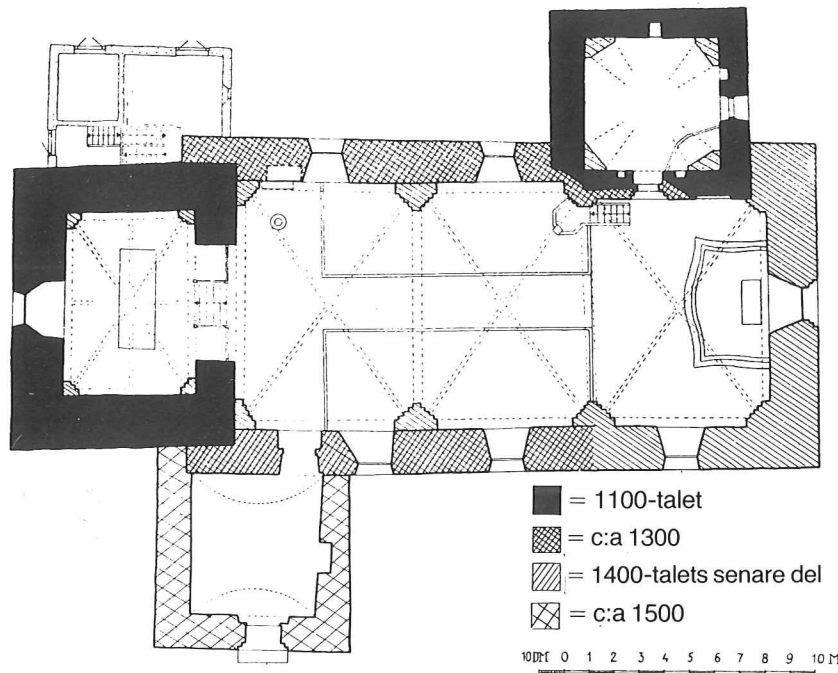
AV BENGT INGMAR KILSTRÖM

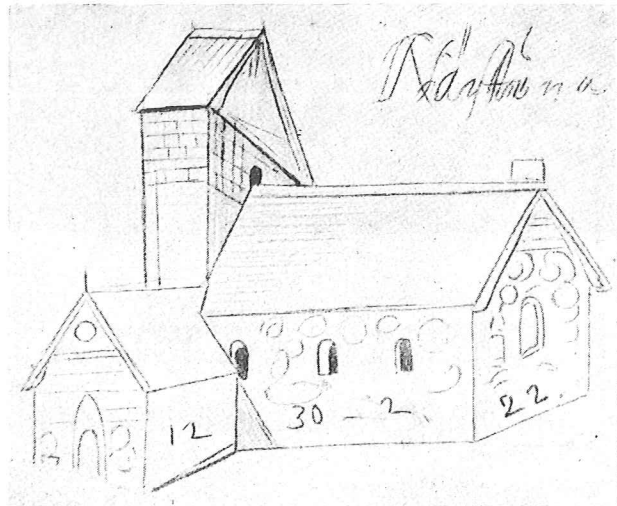
NÄRTUNA KYRKA

AV BENGT INGMAR KILSTRÖM

NÄRTUNA KYRKA

Skala 1:300. Uppm. D. Blomqvist och A. Liljenquist 1912, reviderad av A. Tuulse 1950.

Kyrkan från sydost. Konzeptteckning till Afdritningar (1684).

Närtuna kyrka ligger i det gamla Långhundra härad i hjärtat av Attundaland, ett av de tre klassiska uppländska folklanden. Dessa var organiserade för försvarsändamål, den s k *ledungen*. Redan i förkristen tid har Närtuna utgjort en enhet i detta sammanhang, varom också sockennamnets senare del påminner. Ordet tuna betyder nämligen befäst plats eller borg. Ordet "när" kommer av namnet på den fornnordiska gudinnan Njord eller Njörd, vilket innebär att hela sockennamnet betyder Njårds borg. År 1291 skrevs det också nerthetunum och 1298 (de) Nierdatunum. Trakten är rik på fornminnen – såsom man har rätt att vänta sig: högar, kummel och stensättning har talrik förekomst, resta stenar finns det flera, och tre runristningar har bevarats till vår tid.

Kyrkobyggnaden

Såsom man tänker sig, har Närtuna kyrka mycket gamla anor. Det är klarlagt, att en *träkyrka* föregått den nuvarande från medeltiden härstammande stenkyrkan. Denna träkyrka, säkerligen en *stavkyrka*, kan mycket väl ha byggts mot slutet av 1000-talet. Senast har den kommit till i början av 1100-talet. De äldsta beståndsdelarna i den nuvarande kyrkan är *sakristian* och *tornets nederdel*. Dessa har var för sig fogats till träkyrkan, antingen under 1100-talet eller ca 1200. Omkring 1300 har träkyrkan ersatts med en kyrka av sten, varvid sakristian och tornet infogats i den nya anläggningen.

Sakristian är – har man kunnat konstatera – "inskjuten under norra långhusmurens avlastningsbåge" (A. Tuulse). Under sagda båge finns delar av sakristians gamla sydgavel av gråsten kvar. Man har t o m funnit spåren av en öppning upp till sakristians vind. Det var under tidig medeltid vanligt att förse träkyrkor med stensakristia – detta givetvis som skydd mot stöld och brand. Mindre vanligt är det däremot

att finna exempel på att träkyrkor försetts med stentorn. Så är emellertid fallet i Närtuna. Tornet torde från början ha uppförts i försvarssyfte.

Den stenkyrka som torde ha stått färdig strax före 1300 hade lägre och smalare kor enligt 1200-talets romanska modell. Den torde ha haft invändigt trätak. Den gotiska portalen på södra långväggen antyder emellertid, att utbyggnaden fullbordats vid en tidpunkt, då spetsbåg-stilen redan gjort sig påmint på den uppländska landsbygden, d v s strax före 1300. Mot medeltidens slut har koret ersatts med en utbyggnad av samma bredd och höjd som långhuset. Nu har också tornet höjts. Påbyggnaden skedde i tegel, så att tornets överdel kunde få den för 1400-talet typiska tegelornering, som ännu idag ger Närtuna kyrkas yttre dess karakteristiska profil. I samband med dessa omdaningar försågs kyrkans inre med tegelvalv – ursprungligen stjärnvalv – vilka senare slagits om. Som sista etapp på senmedeltidens byggarbetsamhet tillkom vapenhuset i anslutning till sydväggens ståtliga portal. Frånsett den materialbod på norra sidan, invid tornet, som uppfördes 1931, har Närtuna kyrkas yttre icke nämnvärt förändrats sedan medeltiden. Dock skall den reservationen göras, att tornhuvuven 1791–92 fick ersätta en äldre – av Hadorph avritad – huv. Denna torde i sin tur ha uppförts, sedan den medeltida tornspiran blåste ned på 1570-talet.

Interiörens omdaningar

Den medeltida kyrkans inre vet vi ingenting om. Naturligtvis kan man göra sig vissa föreställningar därom med utgångspunkt från vad vi allmänt vet om medeltida kyrkointeriörer. I långhusets västparti eller i tornrummet har dopfunten stått. Långhuset har saknat bänkar men i stället haft helgonbilder och helgonaltaren. Troligen har också kalkmålningar funnits. Koret var skilt från långhuset genom ett skrank, och ovanför detta satt triumfkrucifixet. I äldre inventarieförteckningar skymtar ett sådant: ”1 st. gl. Stoor Crusifix står baak uthi Tornet”, heter det omkring 1700, och 1792 meddelas att detta försålts! – Det medeltida altaret bör ha varit murat och fristående. Det har haft ett altarskåp som prydnad. I det nämnda inventariet från tiden omkring 1700 meddelas nämligen, att ”1 st. gl. Althar Tafla med 8 bilder warit tillförende i kyrkian”. Den utförliga inventarieförteckning, som upprättats mellan åren 1691–1704, låter oss veta att baron Knut Kurck på Braheberg omkring 1690 skänkt en ny altartavla till kyrkan, varigenom

Interiör mot öster.

alltså altarskåpet blivit överflödigt. – Intressant är en notis från 1728, som berättar, att ”då nedertogs och det gamla Offer Altaret på Qwinfokzsidan, men bilderna uppsattes i Choret på den södra sidan”. Flera inventarieförteckningar under 1700-talet upptar också ”en liten gl. Altartafla på väggen i Coret”.

Den av baron Kurck skänkta altartavlan kom att pryda kyrkan endast c:a hundra år, ty 1797 anskaffades en helt ny altaranordning. Den levererades av hovbildhuggaren H. Liung efter ritning av konduktören vid Över-Intendentsämbetet Thure Wennberg och motsvarar i huvudsak dagens altare i Närtuna kyrka. Men 1896 kasserades Liungs altaranordning och ersattes av en enkel prydnad i nygotik, vilken

emellertid avlägsnades vid den sista restaureringen, 1949–1950, då anordningen från 1797 återställdes. Kyrkan fick tidigt predikstol – kanske redan på 1500-talet – ty 1666 beställdes en ny, vilken var fullt färdig 1674. Den då kasserade äldre predikstolen omnämns i det tidigare citerade inventariet från ca 1700 såsom ”gammal förlorat dito står i Tornet”. Den ”togs sönder till Bänckarnas reparation 1728”. Den nuvarande predikstolen tillkom samtidigt med det nya altaret och kom att röna samma öde som detta: den avlägsnades 1896 och återinsattes 1949.

Den bänkreparation, som företogs 1728, föranleddes av en donation från grevinnan Christina Kurck på Mörby. Detta år försålde Mörby slott i Fasterna till greve Arvid Horn på Ekebyholm, varvid slottskyrkan upplöstes. Bänkarna skänktes till Närtuna kyrka och fick här ersätta en äldre bänkinredning från 1619. Också de 1728 anordnade bänkarna kasserades 1896, då öppen bänkinredning tillkom. Vid restaureringen 1949–1950, vilken leddes av arkitekt Ärland Noreen, fick kyrkan ånyo sluten bänkinredning. Av de från Mörby skänkta bänkarna finns veterligen ingenting i behåll, men däremot förvaras bland Uppsala Universitets konstsamlingar ramverket till en altaruppsats i yppig renässansstil, vilken kan förmodas ha medföljt de från Mörby slottskyrka komna bänkarna.

Efter restaureringen kunde Närtuna kyrka återinvigas den 16 juli 1950. Den högtidliga akten förrättades av domprosten Algot Anderberg, Uppsala, sedermera biskop i Visby.

Kyrkan har haft ett par läktare. Från Mörby slottskyrka skänktes också orgelverket. Detta reparerades 1731 av ”Mäst. Sven Strömbäck”, en orgelbyggare i Stockholm och placerades på en med skrank försedd koraläktare. År 1762 byggdes en ny och större läktare i kyrkans västparti med den dubbla funktionen att ge ökat bänkrum och hysa det år 1763 ånyo renoverade ”Positivet”. Läktaren blev 1818 ombyggd i samband med anskaffandet av en ny och större orgel (se nedan), men 1896 rev man läktaren och placerade orgelverket i tornrummet.

Vid sista restaureringen anskaffades ny dopfont och ett dopkapell anordnades mittför huvudingången, på norra långväggen. I görligaste mån sökte man återställa kyrkans utseende före 1896. Interiören vitkalkades och en allmän uppsnygning bidrog till att ge Närtuna kyrka det tilltalande utseende, som kännetecknar dess inre. Bl a försågs alla fönster med antikglas. Korfönstret med dess ”fromma” men kanske

Interiör mot väster med det i tornkammaren placerade orgelverket från 1818.

sentimentala glasmålning från 1896 flyttades till korets södra sida. Kyrkan, som tidigare uppvärmts med vedkamin, fick nu elektrisk uppvärmning.

Inredning och inventarier

Altaret är av trä och tillverkat 1797 av byggmästare Johan Fröman från Almunge. Det återfick 1950 sin blå marmorering med förgyllda lister. Altaret ingår i totalkompositionen från 1797. Altarprydnaden från sagda år består av ett i fönsteröppningen placerat förgyllt träkors med

därpå placerad törnekrona. Nedanför korset är som "predella" anbragd en oljemålning, där Nattvardens instiftande utgör motivet. Denna tavla är målad av Carl Wilhelm Swedman, som bl a var lärare vid Konstakademiens principskola. Den försvann från kyrkan 1896 men återbördades på 1940-talet för att ånyo ingå i altarpuppens totalkomposition fr o m 1950. Den restaurerade altarutsmäckningen är emellertid inte komplett. Enligt uppgifter från 1829 ingick i densamma dels en försilvrade duva – bevarad på predikstolen –, dels på vardera sidan om korset två "på väf målade bilder, föreställande Hoppet och Kärleken". Korset symboliserar Tron, vilket alltså säger oss att 1797 års altarprydnad illustrerade de tre teologiska dygderna, tron, hoppet och kärleken. Även *altarringen* är bevarad från 1797 års korutsmäckning men i delvis rekonstruerat skick. Knäfallet erhöll 1977 ny beklädnad i sammetstil, en gåva av Kyrkliga syföreningen, som i många sammanhang varit en frikostig donator.

Predikstolen har samma upphovsman som altaret, Johan Fröman från Almunge. Den är målad i vitt, blått, rödbrunt och guld och saknar – i varje fall i nuvarande utgestaltning – närmare utsmyckning¹). Ljudtaket kröns av ett kors, kring vilket slingrar en kopparorm (jfr 4 Mos. 21:8–9 och Joh. 3:14). Den försilvrade duvan under ljudtaket härrör, som nämnts, från altarpuppens. *Timglaset*, som upptill kröns med en stjärna, är skänkt 1732 av stadskassören Anders Westergren, Stockholm. *Bänkinredningen* är sedan 1950 ånyo sluten. Man kunde emellertid bibehålla de gamla bänkarnas ryggar och sitsar. Marmoringen och färgsättningen i övrigt harmonierar väl med altarpuppens, altarring och predikstol. Även *nummertavlorna* är från 1950 men tillverkade med rester av äldre sådana (från 1790-talet) som förebild.

Den *dopfunten* av sandsten, som anskaffades 1950, levererades av ateljé Libraria. Den är uppställd i kyrkans nordvästra hörn med ett litet altare i bakgrunden. Ovanför detta är uppsatt ett krucifix av krederat trä från 1700-talet. Under dopfunten ligger en flossa, vävd 1950 av Svea Karlsson, Överlunda. – I vapenhuset förvaras ett fragment från kyrkans äldsta dopfunt – troligen 1200-tal – som för några år sedan hittades på kyrkogården. Denna funt kasserades antagligen 1758, då

¹) På trappan till predikstolen har sekundärt uppsatts en skulptur, som troligen bevarats från den 1666 beställda predikstolen. Det är evangelisten Johannes med sitt attribut, örnen, som överlevt tidens härjningar. Den återbördades 1968 till kyrkan efter att en tid ha förvarats på museum i Uppsala.

Evangelisten Johannes — predikstolsskulptur från 1600-talets mitt.

ett dopstall av trä levererades av Lars Matsson i Gottröra. Till detta hör en dopskål med lock av tenn, skänkt samma år, "efter Sal. Probstens Mag. Andr. Westermans i Gefle Enka Fru Maria Christina Gyllenkrok af hennes Barn". Detta dopstall fick, liksom övrig inredning, stryka på foten för omdaningarna 1896, men tack vare kloka sockenmäns ingripande bevarades de detta år kasserade inventarierna i kyrkans materialbod. Till 1896 års dopanordning hör ett dopfat av nysilver, skänkt av Helfrid Sjöholm. – En dopvattenkanna av tenn skänktes 1980 av C K F i Närtuna.

Kyrksilver

I Närtuna kyrka har bevarats kalk (fot och mellanstycke) och patén från 1300-talet av stort kulturhistoriskt värde. Kalken, som är av för-

Kalk och patén från 1300-talets början.

gyllt silver, har på foten sex fastnitade medaljonger, återgivande Kristus och fem apostlar. Bilderna framträder mot en botten av blå emalj i s k gropemaljteknik. Mellan de sex medaljongerna är foten prydd med ett graverat rankornament med naturalistiskt utformade blad, dels tre-, dels femflikiga. Mellanstycket (noden) är utsmyckat med sex stjärnor av silver och blå emalj. Nedanför dessa är skaftet ornerat med ett drivet arbete, där fyrpass inneslutits i romber. – Cuppan är gjord 1769 och är tillverkad av guldsmeden Jakob Lampa i Stockholm. – Den till kalken hörande patén är av förgyllt silver och har på botten en bild av Gudslammet med segerfanan. På brättet

återfinns en latinsk inskription, som i svensk tolkning har följande lydelse: "Jesus instiftade den heliga hostian (nattvardsbrödet) till ljuvaste pris för själen". Kalk och patén härrör från en "guldsmedskola i 1300-talets början", som "står ganska isolerad inom landskapets kalkkonst" men har stilförvanter i Norrland och Södermanland. "Figurteckningens egenartade stilisering med elegant tvinnade lockar och kraftigt utskjutande hakor erinrar om det slags människoskildring, som var på modet i nordfranska och flandriska ateljéer i 1200-talets slut och under 1300-talets första år" (Aron Andersson). En vinkanna av silver med päronform är tillverkad 1753 av Henrik Wittkopf d ä i Stockholm. Den har på buken donatorernas vapen och initialer C(arl A(xel) L(eyonflycht) och U(lrika) L(eyonflycht). En annan vinkanna bär året 1777 och har ett ciselerat lamm som dekoration samt en knopp på locket. Också denna kanna är tillverkad av Jakob Lampa och är enligt inskriptionen förärad av "Mats Iansson. Härads Domare". En oblatask av silver med cylindrisk form och graverad blomsterkrans på locket har följande inskription: "Til Gudz Äro är thenne Ask af Hr Jöns Caroli Hishultero/Til Närtuna Kyrckio . . . Föräradt Anno 1657: den 15 sep". En brudkrona av förgyllt silver skänktes 28 juni 1946 av Eva och Walter Wedden, Wardala, på dottern Barbros bröllopsdag.

Ljusredskap

I koret hänger en ljuskrona av glas med sex armar. Dessa är av mässing med gjutna pipor i rokokostil. Ljuskronan är från 1700-talets senare hälft och skänktes 1820 till kyrkan av Jonas Holm i Berga. Som nummer två i raden hänger en malmkrona med åtta armar och året 1717 samt en lång inskription, som berättar att den skänkts av arvingarna till kyrkoherde Laurentius Pontelius och hans maka. Den tredje och tillika yngsta kronan har åtta armar i två kransar och är skänkt 1896 av Joh. Abrahamsson i Västanberga – alltså i samband med 90-talets stora ombyggnad. Längst bak hänger – framför orgeln – en malmkrona med åtta armar i en krans, upptill krönt av en putto med ymnighetshorn. Den bär året 1704 och är skänkt av "Notarien i Kongl Banco Erick Stark". En ljuskrona i sakristian har sex armar – numera elektrifierade – i en krans och anses vara skänkt 1667 av kapten Erich Jöransson i Berga. I vapenhuset finner vi slutligen en ljuskrona av förgyllt trä med sex armar av järn och mässingspipor. Den nämns i handlingarna första gången 1764.

Detalj av stoffet (röd atlas med guldbroderat mönster) till den 1691 skänkta mässhaken.

Bland ljusplåtarna kan nämnas ett par, placerade i kyrkans västparti, av mässing med rikt tilltagen ornamentik i drivet arbete från tiden omkring 1700. En ljusarm av mässing med kraftig buckla och driven och punsad ornering härrör från 1655. Den är placerad på den främre valvpelaren på södra långväggen. Flera ljusarmar och kandelabrar av malm är skänkta på 1890-talet.

Närtuna kyrka har inte mindre än tre par tennljusstakar, alla från 1600-talet, vilka brukar användas på altaret. År 1965 skänktes till kyrkan två mässingskandelabrar, vilka på sin tid förärats prosten C. O.

Måhlén år 1903 av kyrko- och skolrådet i Närtuna. Det är en son till prosten Måhlén, som förordnat om att dessa kandelabrar skulle gå till Närtuna kyrka efter hans död.

En ljusbärare och dopljusbärare, tillverkade i smidejárn av Erik Wijk, Rånäs, skänktes 1980 till kyrkan av kyrkvärden Tore Lindqvist och hans maka.

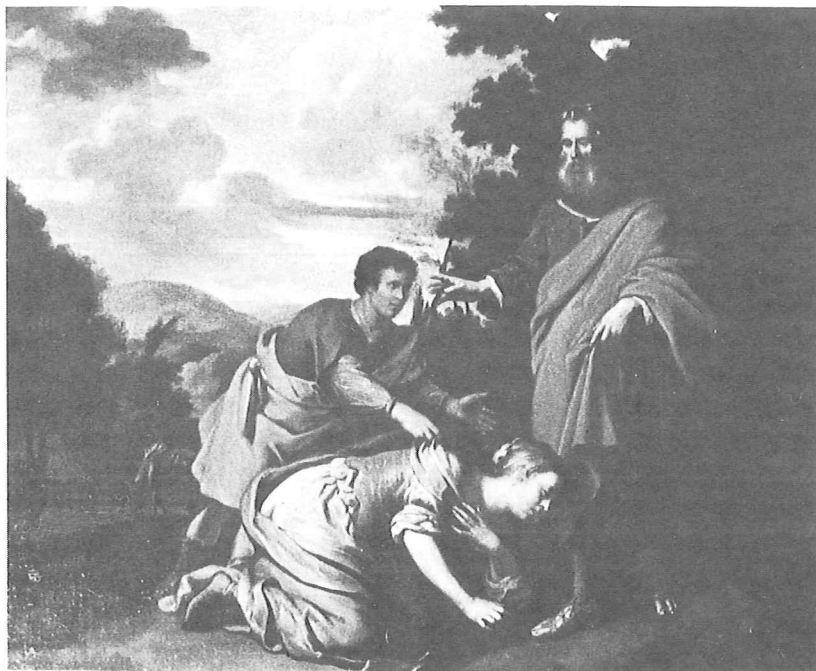
Textilier

Bland äldre mässhakar tilldrar sig en sådan av röd atlas med guldbroderat mönster (blommotiv) största intresset. Den skänktes jämte antependium och en brudpäll julafton 1691 av baron Knut Kurck – antependiet är sedan länge borta men brudpällen finns kvar. En mässhake av röd sammet med kors och kantband av guldgallon torde härstamma från 1700-talets början och blev 1813 renoverad. Från 1700-talet stammar också en mässhake av svart siden. Stoffet är intressant, eftersom tidens vanliga material var sammet. En "traditionell" svart mässhake från 1800-talet finns, liksom en röd sammetsmässhake från ca 1900. En vit mässhake av linne skänktes 1967 och en grön 1969. Donator var i båda fallen Kyrkliga syföreningen och leverantör ateljé Libraria. Ett grönt kalkkläde tillkom 1968 och är utfört av Pro Ecclesia, Malmö. Helgeandssystrarna i Alsike har tillverkat stolor (1971) i kyrkoårets färger. Slutligen skänktes 1979 ett predikstolskläde, tillverkat av Libraria. Också i detta fall stod Kyrkliga syföreningen som givare. Ett kalkkläde av rött siden med silkesbroderier är skänkt omkring 1760 troligen av prosten Eric Tegman och hans maka. Ett kalkkläde av svart siden är skänkt på 1820-talet. Från ca 1900 härrör ett kalkkläde av vitt linne. Den ovan nämnda brudpällen är tillverkad av småblommigt siden med rik dekoration. Det renoverades 1950. En röllakansmatta i koret, utförd av Uppsala läns hemslöjdsförening, skänktes 1958 av Kyrkliga syföreningen.

Orgel

Närtuna kyrka har en mycket värdefull orgel, tillverkad 1818 av den kände orgelbyggaren P. Strandh i Stockholm. Den omfattar tio stämmor och är försedd med en fasad i tidstypisk empirestil. Den är, som nämnt, sedan 1896 placerad på ett upphöjt golv i tornrummet. Orgeln renoverades 1978 av orgelfirman Åkerman & Lund och återinvigdes den 21 januari 1979 av kontraktsprosten Svante Hagman.

*Oljemålning från 1600-talet av den holländske mästaren Jan Liever.
Motivet är den botfärdiga Magdalena.*

Tavlor och porträtt

I vapenhuset hänger en större oljemålning i allmogestil, föreställande de goda och de onda makternas strid om människan, utförd 1927 av Ernst Ståhl och skänkt den 26 april 1967 av ingenjör Walter Wedeen, Wardala. Strax innanför kyrkdörren, på södra sidan om bågen mot tornrummet, har en tavla från 1755 sin plats. Det är en minnestavla med moraliserande text i vita bokstäver på svart botten, omgiven av en mycket ståtlig och sannolikt äldre ram (1600-talets slut), som kröns av två sköldar, hållna av putti och upptill avslutade med en hjälm. På sköldarna står Carl Joh. Wier, som är donators namn. Wier var köpman i Stockholm och släkt med kyrkoherde Tegman. På motsvarande sida återfinns en oljemålning på duk av okänd konstnär inom smal förgylld ram, en gåva av prosten Petrus Soilander, 1700-talets senare hälft. Motivet är Jesus i Getsemane. Inne i tornbågen hänger en

oljemålning, föreställande den botfärdiga Magdalena inför Kristus. Tavlan anses vara utförd av den holländske mästaren Jan Lieven (d. 1674) eller hans krets och är av hög kvalitet. Den kom till Närtuna så sent som 1961 genom testamente av fru Engla Magnusson. På norra långväggen återfinns ett porträtt av Ulrika Eleonora d y, en replik av hennes porträtt på Gripsholm. Oljemålningen är en gåva av prosten Soilander, vilkens porträtt vi återfinns på norra korväggen. Det är utfört 1790 av Ulrika Pasch. På södra korväggen är upphängda kopparstick, föreställande Gustaf III och Sofia Magdalena. Sticken är utförda 1773 resp 1774 av J. Gillberg efter förebild av Lorenz Pasch d y. Inne i sakristian finner vi porträtten av församlingens två sista kyrkoherdar, kontraktsprosten C O Måhlén och D:r Theol Douglas Edenhalm – det sistnämnda målat av Nils Eskehult, Husby-Långhundra. I sakristian finns också ett par mindre tavlor, skänkta år 1968 av kyrkoherde Edenhalm, dels en oljemålning, Kristus och apostlarna, utförd av Ise Johansson, dels en tuschteckning, visande ett Kristusansikte.

Gravminnen

År 1917 påträffades ett fragment av en romansk gravhäll med stavkors från 1100-talet, ytterligare ett bevis för att kyrka funnits i Närtuna redan då. I vapenhuset förvaras två gravstenar, vilka tidigare legat i korets golv. Under det år 1896 inlagda trägolvet döljer sig ytterligare minst fem gravhällar. Ett huvudbanér över Samuel Johan Apelrot, som avled 1703 och begrovs i kyrkan, är upphängt på norra långväggen.

Kyrkogården omges av en gråstensmur från 1700-talet, delvis motsvarande den medeltida bogårdsmurens sträckning. Kyrkogården har två ingångar, av vilka den i nordöstra hörnet är äldst. Den är upptagen 1770 och försedd med en murad portal, som är vitputsad och klädd med svart plåttak. Grindarna är av smitt järn. Denna ingång avlöste troligen en på samma plats belägen medeltida stiglucka. Kort därefter (1787) avlägsnades en stiglucka av trä i väster, men en ingång till kyrkogården synes länge ha funnits kvar på samma plats. År 1931 upptogs en ny ingång i kyrkogårdsmurens nordvästra sträckning. Ett bårhus, ritat av arkitekt Åke Tengelin, uppfördes 1960. År 1965 ordnades ytterbelysningen på kyrkogården.

Kyrkklockor

Tornet på Närtuna kyrka är, som antytts, icke från början anlagt som klocktorn. Vi vet, att kyrkklockorna länge hängde i stapel. En sådan

omtalas år 1611 i bevarade handlingar såsom gammal. Den blåste nyårsnatten 1628–29 omkull och ersattes med en ny. Denna stapel revs 1791, och i samband härmed flyttades klockorna till kyrktornet. *Storklockan* blev år 1885 omgjuten hos firman J. A. Beckman & Co, Stockholm. Man vet, att den dessförinnan omgjutits 1769 av Gerhard Meyer d y, Stockholm. *Lillklockan* är enligt inskriptionen gjuten år 1760 av Gerhard Meyer, Stockholm ”med Närtuna församlings bekostnad under Probsten och Kyrkoherden Mag. Eric Tegmans försorg”. Kyrkan synes före nämnda år länge ha saknat lillklocka.

LITTERATUR

Närtuna kyrka är utförligt beskriven av *Armin Tuulse* i inventariet Sveriges Kyrkor, Uppland III (Kyrkor i Långhundra härad), 1952, som utgjort det viktigaste underlaget för föreliggande häfte. Vidare har förf haft tillgång till de viktiga anteckningar om kyrkans restaurering 1949–1950 samt därefter gjorda donationer m m, vilka 1971 verkställdes av ingenjör Walter Wedeen, en av restaureringskommitténs ledamöter.

Fotografierna i föreliggande häfte har tagits av Harald Eklöf, Rimbo.

Utgiven av Ärkestiftets Stiftsråd

Redaktör: BENGT INGMAR KILSTRÖM